

Symposium Poortwachtercentrum

Dinsdag 18 december 2007

Malietoren Den Haag

Dames en heren,

Mij is gevraagd u vandaag iets te vertellen over de totstandkoming van Poortwachtercentra.

Dat doe ik graag, maar eerst een paar woorden om toe te lichten waarom de Raad voor Werk en Inkomen zich eigenlijk met het fenomeen Poortwachtercentrum bezig houdt.

Wij merken dat Poortwachtercentra kunnen voorzien in een behoefte.

Het afgelopen jaar hebben we onderzoek laten doen naar de re-integratie van zieke werknemers.

Daarin zien we dat er voor vrijwel iedere zieke werknemer op de een of andere manier gewerkt wordt aan re-integratie.

In eerste instantie zijn die inspanningen gericht op terugkeer bij de eigen werkgever.

Maar niet altijd is dat mogelijk.

Dan kan een Poortwachtercentra een uiterst bruikbaar netwerk bieden waarmee zieke werknemers in contact zijn te brengen met vacatures van andere werkgevers.

Maar de potentiële meerwaarde van Poortwachtercentra is breder. Wij denken dat Poortwachtercentra een impuls kunnen geven aan wat inmiddels Van Werk Naar Werk activiteiten wordt genoemd. Daarbij gaat om werknemers die – om wat voor reden ook - van baan naar baan bewegen: soms vrijwillig, maar soms ook gedwongen.

Dit geldt zowel voor gezonde, als voor zieke werknemers.

De RWI realiseert zich dat invulling geven aan een VWNW-beleid voor grotere bedrijven en instellingen makkelijker is dan voor kleine.

Kleine werkgevers beschikken immers meestal niet over gespecialiseerde personeelsmedewerkers, en over aanzienlijk minder interne herplaatsingsmogelijkheden.

Een Poortwachtercentrum kan kleinere bedrijven en instellingen daarbij helpen.

Ze kunnen voorzien in matchingsmogelijkheden, maar misschien ook wel breder ondersteuning bieden bij de vormgeving van employability-beleid in den brede.

Daarmee biedt een Poortwachtercentrum werkgevers in potentie een zeer bruikbaar regionaal arbeidsmarktinstrument.

We zien Poortwachtercentra primair als een netwerk van werkgevers, voor werkgevers en door werkgevers.

Niet bureaucratisch en vooral flexibel inspeland op de behoeften in de regio.

Het doel is niet een nieuwe institutie te bouwen, het moet een lichtvoetige infrastructuur worden.

De feitelijke totstandkoming van Poortwachtercentra kan bovendien niet van achter een “Haags bureau” worden gedicteerd, maar moet plaatsvinden op het regionale niveau.

En daarbij actief inspelen op de regionale arbeidsmarktsituatie en de bestaande behoeften.

Omdat we dus geloven in de meerwaarde ondersteunt de RWI de totstandkoming van Poortwachtercentra.

Voor het goede begrip: de RWI is niet primair verantwoordelijk voor het in zoveel mogelijk regio's tot stand komen van Poortwachtercentra.

Ten eerste moet er natuurlijk in de regio zelf draagvlak zijn en initiatief genomen worden.

Ten tweede moet voor de directe ondersteuning primair gekeken worden naar het Werkgeversforum Kroon op het Werk, in samenwerking met het Poortwachtercentrum Noord-Holland Noord. De RWI heeft dit proces het afgelopen jaar wel willen faciliteren.

We hebben Bureau Berenschot een Handreiking voor startende Poortwachtercentra laten opstellen.

Deze Handreiking, die de RWI onlangs aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft aangeboden, bestaat uit twee documenten.

Eenzijds is er de Handreiking Poortwachtercentra zelf, waarin vooral praktische tips worden beschreven die kunnen helpen bij de opstart en uitbouw van een levensvatbaar Poortwachtercentrum.

Ik wil benadrukken dat we deze handreiking niet beschouwen als blauwdruk; het is een document waarmee we startende initiatieven in staat stellen te profiteren van de ervaringen en suggesties van reeds draaiende initiatieven.

Devies is dus vooral: ‘haal eruit wat je kunt gebruiken’, maar bedenk vooral zelf hoe het Poortwachtercentra in de regio het best gestalte is te geven.

Bij het opstellen van de Handreiking Poortwachtercentra is ook gebleken dat er een aantal activiteiten zijn, die landelijke partijen kunnen ondernemen om de totstandkoming van regionale Poortwachtercentra te stimuleren en te faciliteren.

Het gaat dan met name om landelijke werkgeversorganisaties, werknemersorganisaties, het Werkgeversforum Kroon op het Werk en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De gewenste inbreng is beschreven in een tweede document dat in de vorm van een advies aan de minister is aangeboden.

De eerste stap is al meteen gezet: de Minister heeft – conform ons advies – een subsidie van € 3 miljoen toegezegd ter ondersteuning van de verdere totstandkoming van Poortwachtercentra.

Als u geïnteresseerd bent kunt u vandaag een exemplaar van de Handreiking en het Advies meenemen.

Mochten ze op zijn, of voor het geval u het vergeet er een mee te nemen: zowel de Handreiking als het Advies zijn te vinden op de site van de RWI en van het Werkgeversforum Kroon op het Werk.

Het afgelopen half jaar heeft de RWI ook geholpen bij de oprichting van een Klankbordgroep Poortwachtercentra.

Dit hebben we ook weer samen met het Werkgeversforum en Poortwachtercentrum Noord Holland Noord gedaan.

Doel van deze Klankbordgroep is de draaiende en startende Poortwachtercentra periodiek ervaringen te laten uitwisselen en ze van elkaar te laten leren.

Om dit proces te ondersteunen wordt op gezette tijden een inventarisatie gemaakt van de ontwikkeling van Poortwachtercentra.

We noemen dit een 'foto'.

Dit gebeurt via een formulier waarop alle deelnemers aan de Klankbordgroep invullen hoe het er in hun regio voorstaat.

De eerste foto is in september 2007 verschenen en vandaag ziet de tweede foto het daglicht.

Op basis daarvan kan ik nu iets vertellen over hoe het er met de totstandkoming van Poortwachtercentra voor staat, deze informatie wordt ook uitgedeeld.

Op dit moment kennen we via de Klankbordgroep 36 initiatieven voor Poortwachtercentra.

Het stadium van deze initiatieven verschilt enorm.

In sommige regio's is men echt nog in een oriëntatiefase en wordt vooral nagedacht over de vraag of een Poortwachtercentrum zinvol zou kunnen zijn.

Elders is men al verder en is er bijvoorbeeld al een werkplan en een bestuur.

In enkele regio's is er ook al een kwartiermaker.

Qua regionale spreiding begint zich ook al een heel aardige lappendeken van initiatieven af te tekenen.

Er zitten nog wel wat gaten in die deken: niet uit iedere regio zijn bij ons initiatieven bekend.

In Flevoland en Amsterdam bijvoorbeeld kennen we nog geen initiatieven.

Misschien u wel, dan horen we dat graag!

We zouden het jammer vinden als dat zo blijft, want het zou natuurlijk het mooiste zijn als werkgevers en werknemers overal in het land kunnen profiteren van de meerwaarde van Poortwachtercentra.

We zien ook regio's waar meerdere initiatieven proberen tot een Poortwachtercentrum te komen.

Ons advies is dan wel: probeer tot samenwerking of afstemming te komen, want elkaar beconcurreren is niet efficiënt, en samen heb je juist meer organiserend vermogen.

We kennen acht min of meer draaiende Poortwachtercentra.

Met draaiend bedoelen we dat er al daadwerkelijk matchingsactiviteiten plaatsvinden onder de vlag van het Poortwachtercentrum.

Ook tussen die draaiende Poortwachtercentra bestaan grote verschillen in stadium, omvang, dienstenpakket en resultaten.

De bekendste zijn natuurlijk de centra in Noord Holland Noord en Noord Holland Zuid, maar ook in Friesland en Groningen weet men bijvoorbeeld al duidelijk resultaten te boeken.

Alle draaiende Poortwachtercentra ondersteunen de re-integratie van zieke werknemers in het 2e spoor.

Dit lijkt dus echt de gemeenschappelijke noemer die partijen bij elkaar brengt.

Maar ze organiseren ook voorlichting en overleg voor werkgevers.

De draaiende Poortwachtercentra bedienen daarnaast ook andere groepen, maar dit verschilt per centrum: zieke werknemers in het 1e spoor, met werkloosheid bedreigde werknemers en hier en daar zelfs ook werkloze werkzoekenden.

In een enkel geval melden zich zelfs al baanverbeteraars: toch een teken dat het Poortwachtercentrum daar goed bekend staat.

Poortwachtercentra zijn een initiatief van werkgevers voor werkgevers.

Dat is de opzet en dat moet ook zo blijven.

Waar wij als RWI wel blij mee zijn is dat ook werknemersvertegenwoordigers inmiddels bij meerdere Poortwachtercentra betrokken zijn.

Soms als mede-initiatiefnemer, soms als waarnemer, adviseur of ambassadeur richting hun achterban.

Wij vinden dat een goede ontwikkeling.

Zij kunnen vanuit het werknemersperspectief goede inbreng leveren.

Daarmee is ook het draagvlak naar werknemers toe te verstevigen.

Er is nog veel in beweging.

Draaiende Poortwachtercentra werken actief aan de versteviging van het netwerk, de verdere uitbouw van de organisatie, uitbreiding van de regio of diensten voor nieuwe doelgroepen.

Startende Poortwachtercentra trekken er hard aan om een netwerk op te bouwen en de noodzakelijke organisatie in te richten.

Ook aan regionale afstemming wordt gewerkt: draaiende en startende Poortwachtercentra maken onderling afspraken over gebiedsafbakening of mogelijke samenwerking.

We zien dus een enorme dynamiek rond Poortwachtercentra.

In een groot aantal regio's zien we mensen die er hard aan trekken, en erin geloven.

Een dynamiek die vooral uit de regio's zelf komt.

Dat stemt hoopvol voor de komende jaren.

De RWI gaat zich geleidelijk terugtrekken.

Het Werkgeversforum gaat de verdere ontwikkeling van Poortwachtercentra ondersteunen.

Voor ons is dit een goed moment om wat aandachtspunten mee te geven, naar aanleiding van wat we de afgelopen tijd gezien en geleerd hebben.

Ten eerste zien we dat de initiatiefnemers en kwartiermakers echt wel wat smeerolie kunnen gebruiken, hoe hard er ook aan getrokken wordt.

We zijn dan ook blij dat de Minister van Sociale Zaken positief heeft gereageerd op ons advies om een startsubsidie voor startende poortwachtercentra ter beschikking te stellen.

Dit maakt het mogelijk een kwartiermaker aan te stellen, waardoor de totstandkoming van Poortwachtercentra niet meer volledig afhankelijk is van de inzet van vrijwilligers, die het naast hun normale werk moeten doen.

Maar die startsubsidie is niet het enige wat startende Poortwachtercentra nodig hebben.

We zien verschillende initiatiefnemers worstelen met het verkrijgen van blijvend commitment onder bedrijven.

Interesse is er vaak voldoende, maar dat moet dan nog wel vertaald worden in daadwerkelijk commitment.

En dat krijg je natuurlijk pas wanneer je als Poortwachtercentrum echt wat kunt laten zien.

Actieve steun vanuit werkgeversorganisaties en grote bedrijven kan een essentiële katalisatorfunctie vervullen.

Dit schrijven we ook in ons advies over de landelijke ondersteuning.

Landelijke werkgeversorganisaties, zoals het VNO-NCW en MKB Nederland kunnen aangesloten bedrijven en instellingen, ondernemerskringen en winkeliersverenigingen stimuleren om actief van het instrument Poortwachtercentra gebruik te maken. Op regionaal niveau kunnen het netwerk en bijeenkomsten van werkgeversverenigingen bijdragen aan de bekendheid en een goede PR van Poortwachtercentra.

Grote bedrijven kunnen hun vestigingen stimuleren gebruik te maken van de Poortwachtercentra.

Maar ze kunnen de totstandkoming van Poortwachtercentra ook bevorderen langs de lijn van het zogenaamde adoptiemodel.

De mogelijkheden, die door dat model worden geboden, zullen vanmiddag nader aan de orde komen.

Ten tweede zien we dat veel initiatieven nu nog volledig drijven op de inzet van vrijwilligers.

Een actieve betrokkenheid vanuit de deelnemende bedrijven is op zich ook essentieel, want daarmee blijft het een instrument van werkgevers voor werkgevers.

Maar het moet ook praktisch blijven: ik adviseer initiatiefnemers en betrokkenen daarom echt het netwerk van werkgevers zo snel mogelijk te voorzien een minimale infrastructuur.

Dan heb ik het vooral over het vrijstellen (en betalen) van mensen die het Poortwachtercentrum een gezicht en handen kunnen geven.

Het is belangrijk om snel een kwartiermaker te hebben die voldoende tijd aan de opbouw van het centrum kan besteden.

Juist aan het opbouwen van commitment moet je tijd kunnen besteden, die vrijwilligers niet altijd hebben.

Maar volgens ons is het ook belangrijk om zo snel mogelijk een consulent aan te nemen: die kan het netwerk onderhouden, matchingsbijeenkomsten organiseren, na afloop daarvan nabellen om te bevorderen dat er ook daadwerkelijk een match plaatsvindt, zo nodig vacatures rondmailen, een vacaturekrant samenstellen, noem maar op.

Kortom: die kan ervoor zorgen dat de meerwaarde van een Poortwachtercentrum ook maximaal wordt benut.

Bovendien kan een consulent juist voor kleine ondernemingen goede diensten bewijzen: die zijn immers minder makkelijk in staat matchingsbijeenkomsten bij te wonen.

Tot zover mijn bijdrage.

Het moge duidelijk zijn dat wij als RWI een belangrijke toekomst zien voor Poortwachtercentra.

Ik heb ook aangegeven dat alle particuliere initiatieven in de huidige –kwetsbare – beginfase wel wat ondersteuning kunnen gebruiken.

Ik hoop natuurlijk van harte dat u dat hier vandaag met mij eens bent.

In dat kader wens ik u nog een vruchtbare gedachtenwisseling toe.